

Európske monitorovacie centrum
pre drogy a drogovú závislosť

ESPAD

Zhrnutie

Správa ESPAD za rok 2011

Užívanie drog medzi žiakmi v 36 európskych krajinách

Právna poznámka

Táto publikácia Európskeho monitorovacieho centra pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA) je chránená autorským právom. Centrum EMCDDA odmieta právnu a inú zodpovednosť za akékoľvek dôsledky vyplývajúce z použitia údajov uvádzaných v tomto dokumente. Obsah tejto publikácie nemusí vyjadrovať oficiálne názory partnerov centra EMCDDA, členských štátov EÚ ani inštitúcií alebo agentúr Európskej únie.

Na internete je k dispozícii množstvo ďalších informácií o Európskej únii. Prístup k nim môžete získať prostredníctvom portálu Europa (<http://europa.eu>).

Europe Direct je služba na pomoc pri hľadaní odpovedí na otázky o Európskej únii.

Bezplatné telefónne číslo (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Niektorí mobilní telefónni operátori neumožňujú volanie na čísla začínajúce na 00 800 alebo volania na tieto čísla spoplatňujú.

Toto zhrnutie je k dispozícii v bulharčine, španielčine, češtine, dánčine, nemčine, estónčine, gréčtine, angličtine, francúzštine, taliančine, lotyštiny, litovčine, maďarčine, holandčine, poľštine, portugalčine, rumunčine, slovenčine, slovinčine, fínčine, švédčine, chorvátčine a nórčine. Všetky preklady vyhotovilo Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie. Katalogizačné údaje sa uvádzajú na konci tejto publikácie.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2012

ISBN: 978-92-9168-526-4

doi: 10.2810/59400

© Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť, 2012
Reprodukcia povolená za predpokladu uvedenia zdroja.

**Európske monitorovacie centrum
pre drogy a drogovú závislosť**

Cais do Sodré, 1249-289 Lisabon, Portugal
Tel. +351 211 21 02 00 • info@emcdda.europa.eu
www.emcdda.europa.eu

Obsah

Predslov	4
Zhrnutie	5
Metodika a kvalita údajov	5
Cigarety	6
Alkohol	6
Nelegálne drogy	9
Iné látky	10
Záverečné poznámky	11
Dôležité údaje o užívaní drog	14

Autori:

Björn Hibell, Švédská rada pre informácie o alkohole a iných drogách (CAN), Štokholm, Švédsko

Ulf Guttormsson, Švédská rada pre informácie o alkohole a iných drogách (CAN), Štokholm, Švédsko

Salme Ahlström, Oddelenie pre alkohol a drogy, Národný ústav pre zdravie a sociálnu starostlivosť (THL), Helsinky, Fínsko

Olga Balakireva, Inštitút pre ekonomiku a prognózy, NASU, Kyjev, Ukrajina

Thoroddur Bjarnason, Katedra spoločenských vied, Univerzita v Akureyri, Island

Anna Kokkevi, Univerzitný výskumný inštitút duševného zdravia, Atény, Grécko

Ludwig Kraus, IFT Institut für Therapieforschung, Mníchov, Nemecko a Centrum pre sociálny výskum o alkohole a drogách, SoRAD, Štokholmská univerzita, Štokholm, Švédsko

Bibliografické údaje k celej správe:

Hibell, B., Guttormsson, U., Ahlström, S., Balakireva, O., Bjarnason, T., Kokkevi, A. a Kraus, L. (2012), The 2011 ESPAD report. Substance use among students in 36 European countries. Švédská rada pre informácie o alkohole a iných drogách (CAN), Štokholm, Švédsko

Informácie o tom, ako získať celú správu, sa nachádzajú na adrese:

<http://www.espad.org>

Predslov

Sme veľmi radi, že môžeme predložiť hlavné zistenia správy Európskeho školského prieskumu z roku 2011 získané v rámci projektu Európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách (ESPAD). ESPAD je sieť nezávislých spolupracujúcich výskumných tímov vo viac než štyridsiatich európskych krajinách a najväčší nadnárodný výskumný projekt zameraný na užívanie látok medzi dospelými vo svete. Toto rozšírené zhrnutie obsahuje zhrnutie správy ESPAD spolu s deviatimi ďalšími grafmi a jednou ďalšou tabuľkou. Pripravuje sa aj v elektronickej forme a bude k dispozícii v 23 jazykoch a v tlačenej forme v 4 jazykoch s cieľom zabezpečiť rozšírenie týchto zistení v rámci celej Európy. Zhrnutie slúži ako doplnok k celej správe, ktorá je k dispozícii v angličtine.

Toto viacjazyčné zhrnutie je produktom neustále sa posilňujúcej spolupráce medzi EMCDDA a ESPAD. Naše spoločné ciele sú: rozšíriť prístup k informáciám a odborným poznatkom o alkohole a iných drogách medzi žiakmi na školách získaným v rámci projektu ESPAD, zlepšiť dostupnosť, kvalitu a porovnateľnosť údajov zo školského prieskumu a získať maximálny analytický prehľad z údajov, ktoré sú k dispozícii v tejto oblasti.

Úlohou EMCDDA je zbierať, analyzovať a šíriť faktické, objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie o drogovej situácii v Európe. Spolupráca s európskymi a medzinárodnými organizáciami v oblasti drog je pre prácu EMCDDA mimoriadne dôležitá ako prostriedok na zlepšenie pochopenia globálneho fenoménu drog.

Údaje z ESPAD sú čoraz dôležitejšou súčasťou správ EMCDDA a poskytujú cenné informácie na vytvorenie obrazu o mladých ľuďoch v Európe. Projektom ESPAD sa zabezpečuje spoločný prístup k zberu informácií o užívaní látok medzi 15- až 16-ročnými žiakmi v Európe a umožňuje sa posúdenie trendov v čase. Toto je druhé viacjazyčné zhrnutie s podporou EMCDDA. Agentúra tiež poskytuje finančnú pomoc na zber údajov v šiestich balkánskych krajinách v rámci školského prieskumu ESPAD prostredníctvom nástroja predvstupovej pomoci (IPA).

Chceli by sme využiť túto príležitosť na vyslovenie vďaky všetkým vládnym a mimovládnym partnerom v krajinách zúčastňujúcich sa na projekte ESPAD, ktorí prispeli k financovaniu, zberu údajov, analýze a šíreniu tejto dôležitej práce. Práca na projekte ESPAD by nebola možná bez veľkorysej podpory švédskeho ministerstva zdravotníctva a sociálnych vecí.

Wolfgang Götz, riaditeľ EMCDDA

Björn Hibell, koordinátor projektu ESPAD

Zhrnutie

Hlavným cieľom Európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách (ESPAD) je zhromaždiť porovnateľné údaje o užívaní látok medzi 15- až 16-ročnými žiakmi v Európe s cieľom sledovať trendy v rámci krajín, ako aj medzi krajinami. Doteraz sa v rámci projektu uskutočnilo päť vln zberu údajov. Prvá štúdia sa uskutočnila v 26 krajinách v roku 1995, zatiaľ čo zber údajov v roku 2011 prebiehal v 37 krajinách. Výsledky za rok 2011 sú však k dispozícii len pre 36 krajín vzhľadom na to, že na Ostrove Man sa údaje síce zbierali, výsledky však nebolo možné doručiť.

Toto zhrnutie predstavuje kľúčové výsledky z prieskumu v roku 2011 v krajinách projektu ESPAD, ako aj zistenia o dlhodobých trendoch. V úvodnej časti sa uvádza stručný prehľad metodiky.

Nezávislé výskumné tímy v zúčastnených krajinách tvoria základ tohto kolektívneho projektu. Na zbere údajov v rámci projektu ESPAD v roku 2011 sa zúčastnilo viac než 100 000 žiakov v týchto krajinách: Albánsko, Belgicko (Flámsko), Bosna a Hercegovina (Republika srbská), Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Čierna Hora, Dánsko, Estónsko, Faerské ostrovy, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Island, Írsko, Lichtenštajnsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Moldavsko, Monako, Nemecko (päť spolkových krajín), Nórsko, Ostrov Man, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Ruská federácia (Moskva), Slovensko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Srbsko, Švédsko, Ukrajina a Taliansko.

Španielsko, podobne ako Spojené štáty, nie je ESPAD-ovská krajina. Avšak v dôsledku tesnej spolupráce s projektom ESPAD od roku 1995, sa zaradili údaje zo Španielskeho národného prieskumu o drogách u študentov v tých prípadoch, keď to bolo vhodné a boli porovnateľné, takže sú dostupné v celej správe o ESPAD 2011.

Metodika a kvalita údajov

Na zabezpečenie čo najporovnateľnejších údajov sa prieskumy vykonávali pomocou spoločných dotazníkov a podľa štandardizovanej metodiky.

Údaje sa zbierali hlavne na jar a cieľovou populáciou v roku 2011 boli žiaci narodení v roku 1995, ktorých priemerný vek bol 15,8 rokov v čase zberu údajov.

Údaje sa zbierali prostredníctvom skupinovo podávaných dotazníkov. Žiaci odpovedali na dotazníky anonymne v triede za prítomnosti učiteľov alebo výskumných asistentov, ktorí pôsobili ako vedúci prieskumu. Vzorky tried v roku 2011 sú reprezentatívne na vnútroštátnej úrovni okrem štyroch prípadov: v Belgicku štúdia bola vykonaná len v holandsky hovoriacej časti (Flámsko), v Bosne a Hercegovine sa vzťahuje len na entitu Republika Srbska, na Cypre bol prieskum limitovaný na vládou kontrolované oblasti, v Nemecku sa zúčastnilo len päť zo šiestnástich spolkových krajín (Bundesländer) a v Ruskej federácii bol zber údajov obmedzený len na Moskvu.

Obsah tejto medzinárodnej správy je založený na štandardizovaných správach z jednotlivých krajín a súboroch údajov doručených koordinátorom projektu ESPAD a správcovi databázy. V niektorých krajinách sa vyskytli menšie problémy metodického charakteru, nie však takého rozsahu, aby vážne ohrozili porovnateľnosť výsledkov a v prípade väčšiny krajín sa usudzuje, že celková platnosť je na vysokej úrovni, aj keď je potrebné uznať, že kultúrny kontext v jednotlivých krajinách, v rámci ktorého žiaci odpovedali na otázky, je určite odlišný. Ako preventívne opatrenie v súvislosti s nízkou účasťou škôl sa porovnateľnosť údajov zo Spojeného kráľovstva pokladá za obmedzenú.

Veľkosti vzoriek jednotlivých krajín sa najčastejšie pohybovali blízko alebo nad takým počtom tried, aby bolo možné dosiahnuť odporúčaný počet 2 400 zúčastnených žiakov. Výnimkou boli najmenšie krajiny, kde boli počty nižšie, aj keď sa na prieskume zúčastnili všetci relevantní žiaci.

Malé rozdiely v bodových odhadoch medzi krajinami alebo v čase je potrebné interpretovať s opatrnosťou. Zmeny v niektorých krajinách od roku 2007 do 2011 boli testované na štatisticky významné rozdiely, pričom zmeny pod štyri percentuálne body medzi predchádzajúcim zbermi

údajov sa nepovažujú za skutočné zmeny. Rozdiely v roku 2011 medzi chlapcami a dievčatami sa tiež testovali na štatisticky významné rozdiely na úrovni jednotlivých krajín.

Výsledky z roku 2011 pre osem kľúčových premenných sú uvedené ďalej v súhrnnej tabuľke, v ktorej významné poklesy v porovnaní s rokom 2007 sú označené zelenou farbou a zodpovedajúce nárasty červenou.

Cigarety

Na začiatku dotazníka je niekoľko otázok týkajúcich sa fajčenia cigariet. V prieskume v roku 2011 v priemere 54 % žiakov v zúčastnených krajinách uviedlo, že fajčilo cigarety aspoň raz a 28 %, že fajčilo cigarety v posledných 30 dňoch. Dve percentá všetkých žiakov vyfajčilo aspoň škatuľku cigariet za deň v posledných 30 dňoch.

Poradie krajín, pokiaľ ide o celoživotné užívanie resp. pomerne nedávne užívanie (v posledných 30 dňoch), je viac-menej rovnaké. Ku krajinám s vysokou prevalenciou fajčenia cigariet v posledných 30 dňoch patrí Bulharsko, Česká republika, Francúzsko, Chorvátsko, Lotyšsko, Monako a Slovensko (okolo 40 %) a ku krajinám s nízkou prevalenciou patrí Albánsko, Čierna Hora, Island a Nórsko (okolo 12 %). Nie je zrejme žiadne geografické rozloženie.

V krajinách, kde fajčí viac žiakov, žiaci tiež častejšie uvádzajú, že cigarety sú ľahko dostupné. Skorý začiatok fajčenia (vo veku 13 rokov alebo menej) sa na agregovanej úrovni krajiny spája s vysokými úrovňami užívania v posledných 30 dňoch. V priemere 7 % žiakov uviedlo, že fajčilo cigarety denne vo veku 13 rokov alebo menej.

Na agregovanej úrovni krajiny sú rozdiely medzi pohlaviami v roku 2011 zanedbateľné v prípade fajčenia v posledných 30 dňoch, pričom malý rozdiel – viac chlapcov fajčiarov – bolo možné pozorovať v rokoch 1995 a 1999. V jednotlivých krajinách však možno pozorovať veľké rozdiely medzi pohlaviami aj v roku 2011. Výrazné rozdiely medzi chlapcami a dievčatami boli v jedenástich krajinách, pričom vyššie údaje v prípade chlapcov boli v šiestich a v prípade dievčat v piatich. V prípade chlapcov to bolo v Albánsku, na Cypre a Moldavsku asi 16 percentuálnych bodov viac než v prípade dievčat, zatiaľ čo naopak tomu bolo v Bulharsku a Monaku, kde v prípade dievčat to

bolo o 15 percentuálnych bodov viac než v prípade chlapcov.

V krajinách, pre ktoré sú k dispozícii údaje zo všetkých piatich prieskumov, možno pozorovať v období rokov 1999 až 2007 pokles o 7 percentuálnych bodov v prípade fajčenia cigariet v posledných 30 dňoch, situácia v roku 2011 sa však oproti roku 2007 nezmenila.

Medzi poslednými dvomi prieskumami podiel žiakov, ktorí fajčili v posledných 30 dňoch, výrazne vzrástol v siedmich krajinách a klesol v piatich. Niektoré nárasty boli pomerne zárazujúce, napr. 13 percentuálnych bodov v Monaku a 10 v Portugalsku. Island, Írsko a Nórsko patrili ku krajinám s najväčšími poklesmi v porovnaní s rokom 1995 (20 percentuálnych bodov a viac od začiatku). Žiadna krajina nevykazuje kontinuálny nárast v rámci piatich vln prieskumu.

Alkohol

Vo všetkých krajinách projektu ESPAD okrem Islandu najmenej 70 % žiakov aspoň jedenkrát v živote pilo alkohol, pričom v prieskume v roku 2011 bol priemer 87 %. Zodpovedajúci priemerný údaj v prípade užívania v posledných 12 mesiacoch je 79 % a v posledných 30 dňoch je 57 %. V prípade všetkých troch časových rámcov došlo od roku 2003 cez rok 2007 až po rok 2011 k malému poklesu. Samozrejme, že tieto priemery sú založené na veľmi rozdielnych údajoch jednotlivých krajín. Napríklad, užívanie alkoholu v posledných 30 dňoch uviedlo viac než 75 % žiakov v Českej republike a Dánsku, ale len 17 % na Islande a 32 % v Albánsku. Jasné geografické rozloženie neexistuje, ale krajiny s pomerne malými podielmi sa nachádzali hlavne medzi severskými a balkánskymi krajinami.

Priemerné hodnoty údajov v jednotlivých krajinách, pokiaľ ide o celoživotnú prevalenciu, prevalenciu v posledných 12 mesiacoch a v posledných 30 dňoch, sú približne rovnaké v prípade chlapcov aj dievčat, ak sa však vyskytnú rozdiely, prevalencia je skoro vždy vyššia u chlapcov. Napríklad: v 15 krajinách je výrazne viac chlapcov než dievčat, ktorí pili v posledných 30 dňoch, zatiaľ čo dievčatá sú vo väčšine len v troch krajinách (Island, Lotyšsko a Švédsko). Okrem toho v prípade častejšieho pitia v každom časovom rámci sú podiely spravidla vyššie u chlapcov.

Zo žiakov, ktorí uviedli množstvá rozličných nápojov, ktoré skonzumovali v priebehu posledného dňa, keď pili alkohol, sa odhadovaná priemerná konzumácia líšila medzi pohlaviami, pričom chlapci pili o tretinu viac než dievčatá (priemer v roku 2011 bol 5,8 oproti 4,3 centilitrom 100 % alkoholu). Výrazný rozdiel v tomto smere možno nájsť takmer vo všetkých krajinách. V niektorých krajinách (Island a Švédsko) však priemerné množstvá boli približne rovnaké v prípade dievčat, ako aj chlapcov. Najobľúbenejším nápojom u chlapcov vo veľkej väčšine krajín je pivo. Liehoviny sú najdôležitejším nápojom u dievčat vo viac než polovici krajín. V priemere tieto dva nápoje dovedna predstavujú asi 70 % celkovej konzumácie u žiakov.

Medzi jednotlivými krajinami sú veľké rozdiely. V posledný deň pitia dánski žiaci vypili v priemere vyše trikrát viac než žiaci v Albánsku, Moldavsku, Čiernej Hore a Rumunsku. Veľké množstvá sa zistili najmä v prípade žiakov v severských krajinách a krajinách Britských ostrovov, zatiaľ čo krajiny s menšími množstvami sa často nachádzali v juhovýchodnej Európe. Priemerné množstvá konzumované v posledný deň pitia boli v roku 2011 približne rovnaké ako v roku 2007. Na vnútroštátnej úrovni sa však v roku 2011 výrazne zvýšili v desiatich krajinách, klesli však len v štyroch.

Na úrovni krajiny neexistuje (štatistická) korelácia medzi podielom žiakov v krajine, ktorí pili v posledných 30 dňoch, a množstvami skonzumovanými v posledný deň pitia. To znamená, že vysoké aj nízke priemerné úrovne konzumácie z hľadiska objemu možno nájsť v krajinách buď s vysokým, alebo nízkym výskytom pitia.

Na úrovni krajiny existuje silná spojitosť medzi uvádzanou konzumáciou alkoholu v posledný deň pitia a vnímanou úrovňou intoxikácie v tento deň. A tak v krajinách, kde žiaci uviedli, že skonzumovali väčšie množstvá alkoholu, uvádzali aj vyššie úrovne intoxikácie.

Ďalší spôsob merania opitosti je pýtať sa, ako často žiaci vypili päť a viac pohárov pri tej istej príležitosti v posledných 30 dňoch. Toto meranie tzv. ťažkého epizodického pitia predstavuje jednu z najvýraznejších zmien v prípade dievčat v rámci vln prieskumu ESPAD, keď priemer na agregovanej úrovni vzrástol z 29 % v roku 1995 na 41 % v roku 2007. V prieskume v roku 2011 však tento údaj

klesol na 38 %. V prípade chlapcov tento údaj bol tiež o niečo nižší v roku 2011 (43 %), než tomu bolo v roku 2007 (45 %), a teda bol aj pomerne blízko k údaju z roku 1995 (41 %).

Priemerný rozdiel medzi pohlaviami sa zmenšil z 12 percentuálnych bodov v roku 1995 na 5 v roku 2011, ale dokonca aj v poslednom prieskume výrazne viac chlapcov než dievčat uviedlo ťažké epizodické pitie v 22 krajinách projektu ESPAD. V jednej krajine (Švédsko) bol však tento podiel výrazne vyšší v prípade dievčat. Ďalšie tri severské krajiny (Fínsko, Island a Nórsko) patria do skupiny desiatich krajín projektu ESPAD, v ktorých boli údaje v roku 2011 približne rovnaké v prípade dievčat i chlapcov. K ďalším krajinám v tejto skupine patria dve krajiny Britských ostrovov – Írsko a Spojené kráľovstvo (obmedzená porovnateľnosť) – susediace krajiny Francúzsko a Monako a niektoré ďalšie krajiny v rôznych častiach Európy (Belgicko, Flámsko, Estónsko, a Ruská federácia, Moskva).

Dve severské krajiny stoja na opačných koncoch rozsahu, pokiaľ ide o ťažké epizodické pitie. Podiel žiakov na Islande, ktorí uviedli v roku 2011, že sa podieľali na tomto správaní v posledných 30 dňoch, dosiahol 13 %, pričom v Dánsku to bolo vyše štyrikrát viac (56 %). Pohľad na mapu nenaznačuje jasné geografické rozloženie.

Medzi poslednými dvomi prieskumami hodnoty údajov v prípade ťažkého epizodického pitia výrazne vzrástli v štyroch krajinách (Cyprus, Grécko, Maďarsko a Srbsko), pričom výrazný pokles možno pozorovať v deviatich krajinách s porovnateľnými údajmi vrátane týchto štyroch severských krajín: Faerské ostrovy, Island, Nórsko a Švédsko. K najväčším nárastom približne o 10 percentuálnych bodov došlo na Cypre a v Maďarsku, zatiaľ čo k najväčším poklesom o 9 percentuálnych bodov došlo na Faerských ostrovoch a na Islande.

V priemere takmer šesť z desiatich žiakov vypilo najmenej jeden pohár alkoholu vo veku 13 alebo menej rokov a 12 % bolo opitých v tomto veku. Túto odpoveď poskytlo v priemere viac chlapcov než dievčat a táto tendencia bola rovnaká takmer vo všetkých krajinách.

Viacerí žiaci uviedli, že mali v posledných 12 mesiacoch problémy spojené s tým, že konzumovali alkohol. Najčastejšie uvádzali tieto typy problémov: „slabý výkon v škole alebo práci“ (13 %) a vážne

Súhrnná tabuľka Vybrané hlavné premenné podľa krajiny. (V percentách, ak nie je uvedené inak.) ESPAD 2011. Farby označujú významné zmeny voči zberu údajov v roku 2007.

	Fajčenie cigariet v posledných 30 dňoch	Užívanie alkoholu v posledných 30 dňoch	Ťažké epizodické pitie v posledných 30 dňoch ^{a)}	Objem alkoholu (cl 100 %) v posledný deň piatia, medzi konzumentmi	Celoživotná prevencia užívania kanabisu	Celoživotná prevencia užívania nelegálnych drog iných ako kanabis ^{b)}	Celoživotná prevencia užívania upokojujúcich látok bez predpisu	Celoživotná prevencia užívania inhalantov ^{c)}
Albánsko	13	32	21	3,0	4	6	8	3
Belgicko (Flámsko)	26	69	38	4,7	24	9	8	7
Bosna a Herc. (RS)	15	47	31	3,6	4	2	4	5
Bulharsko	39	64	48	4,0	24	10	3	4
Chorvátsko	41	66	54	6,6	18	5	5	28
Cyprus	23	70	44	4,5	7	7	11	8
Česká republika	42	79	54	5,6	42	8	10	8
Dánsko ^{d)}	24	76	56	9,7	18	5	4	4
Estónsko	29	59	53	6,0	24	8	8	15
Faerské ostrovy	31	44	33	6,2	5	3	2	6
Fínsko	34	48	35	7,5	11	3	7	10
Francúzsko	38	67	44	..	39	10	11	12
Nemecko (5 spolk. kr.)	33	73	..	5,6	19	8	2	10
Grécko	21	72	45	4,2	8	5	9	14
Maďarsko	37	61	45	5,2	19	8	9	10
Island	10	17	13	4,8	10	4	8	3
Írsko	21	50	40 ^{d)}	6,7	18	6	3	9
Taliansko	36	63	35	4,1	21	6	10	3
Lotyšsko	43	65	49	5,0	24	9	4	23
Lichtenštajnsko	32	66	..	5,1	21	8	2	10
Litva	37	63	..	4,3	20	6	13	7
Malta	22	68	56	4,7	10	6	3	14
Moldavská rep.	15	..	37	2,7	5	4	2	2
Monako	38	69	39	..	37	11	14	15
Čierna Hora	12	38	27	3,3	5	5	5	6
Nórsko	14	35	30	7,1	5	2	4	5
Poľsko	28	57	37	5,3	23	7	15	8
Portugalsko	29	52	22	5,0	16	8	7	6
Rumunsko	29	49	36	3,1	7	5	3	7
Ruská fed. (Moskva)	31	37	24	3,8	15	5	2	9
Srbsko	20	52	36	4,2	7	3	7	5
Slovenská republika	39	60	50	5,3	27	7	4	10
Slovinsko	32	65	53	5,4	23	6	5	20
Švédsko	21	38	31	7,0	9	4	8	11
Ukrajina	29	54	30	4,2	11	4	2	3
Priemer	28	57	39	5,1	17	6	6	9
Spojené kráľovstvo	23	65	52	6,7	25	9	3	10

^{a)} Vypitie viac než piatich pohárov pri jednej príležitosti. „Pohár“ je pohár/fláša/plechovka piva (cca 50 cl), pohár/fláša/plechovka jablčného muštu (cider) (ca 50 cl), 2 poháre/fláše alkopopov (ca 50 cl), pohár vína (cca 15 cl), pohár liehoviny (ca 5 cl alebo miešaného nápoja).

^{b)} Zahŕňa amfetamíny, kokaín, crack, extázu, LSD alebo iné halucinogény, heroín a GHB.

^{c)} S cieľom „dostať sa do nálady“.

^{d)} Pre nedostatok porovnateľných údajov z roku 2007 sa toto porovnanie uskutočňuje s údajmi z roku 2003 so zdôraznením rozdielov väčších ako 3 percentuálne body.

■ Pokles ■ Bez zmeny ■ Nárast Bez porovnania

problémy s priateľmi alebo rodičmi (po 12 %). Ku krajinám, kde žiaci vo veľkom počte uviedli problémy súvisiace s tým, že konzumovali alkohol, patrí Bulharsko, Česká republika, Lotyšsko a Slovensko.

Väčšina problémov súvisiacich s alkoholom sa v priemere častejšie vyskytuje u chlapcov. Najvýraznejšie je to v prípadoch „fyzickej bitky“ a „problémov s políciou“. Avšak v prípade niektorých problémov sú priemery približne rovnaké pre obe pohlavia vrátane „slabého výkonu v škole alebo práci“ a vážnych problémov s priateľmi alebo rodičmi.

Nelegálne drogy

Takmer u jedného z troch (29 %) žiakov v krajinách projektu ESPAD bol kanabis vnímaný ako (pomerne alebo veľmi) ľahko dostupný. Medzi jednotlivými krajinami však existujú veľké rozdiely, pričom podiely sa pohybujú v rozmedzí od 59 % v Českej republike po 6 % v Moldavsku. Chlapci o niečo častejšie než dievčatá usudzujú, že kanabis možno ľahko získať (33 % oproti 28 % v roku 2011) a táto tendencia sa vyskytovala aj vo väčšine jednotlivých krajín s výrazne vyššími hodnotami údajov v prípade chlapcov v 24 krajinách. Amfetamíny a extázu žiaci nepovažovali za tak ľahko dostupné ako kanabis.

Vzostupný trend pozorovaný v rokoch 1995 až 2003 v celoživotnom užívaní nelegálnych drog sa zastavil v roku 2007, keď priemer za krajiny bol o 2 percentuálne body nižší než v roku 2003 a v roku 2011 zostal na rovnakej úrovni. V roku 1995 uviedlo 11 % žiakov celoživotné užívanie nelegálnych drog. Zodpovedajúci podiel v roku 2011 bol 18 %. Medzi dvomi poslednými vlnami prieskumu bol zistený výrazný nárast v jedenástich krajinách a značný pokles v ôsmich, v ani jednom neexistuje jasné geografické rozloženie a nárasty aj poklesy možno pozorovať v krajinách s vysokou, ako aj nízkou prevalenciou.

V priemere podľa prieskumu v roku 2011 aspoň raz vo svojom živote vyskúšalo nelegálne drogy 21 % chlapcov a 15 % dievčat. Vo všetkých prieskumoch sa jednoznačne prejavila väčšia náchylnosť k tomuto u chlapcov, v poslednej vlne sa zistili výrazne vyššie hodnoty údajov v prípade chlapcov vo viac než dvoch tretinách krajín projektu ESPAD.

Uvádzané užívanie nelegálnych drog sa v jednotlivých krajinách značne líši. V Českej republike takmer polovica (43 %) žiakov takého užívanie priznala a pomerne veľa žiakov (asi 39 %) ho priznalo vo Francúzsku a v Monaku. Naproti tomu len asi 6 % uviedlo užívanie nelegálnych drog v Bosne a Hercegovine (Republika srbská), na Faerských ostrovoch, v Moldavsku, Čiernej Hore a Nórsku. Nižšie miery prevalencie sa často zistili v juhovýchodnej Európe vrátane mnohých balkánskych krajín a v severských krajinách.

Prevažná väčšina žiakov, ktorí vyskúšali nelegálne drogy, užila kanabis. V roku 2011 celoživotné užívanie kanabisu uviedlo 17 % žiakov, pričom 6 % vyskúšalo jednu alebo viac iných drog nachádzajúcich na zozname iných nelegálnych drog. Extáza a amfetamíny sa spoločne nachádzajú na druhom mieste (po 3 %), zatiaľ čo kokaín, crack, LSD a heroín sa uvádzali menej často (1-2 %). Belgicko (Flámsko), Bulharsko, Francúzsko, Lotyšsko, Monako a Spojené kráľovstvo (obmedzená porovnateľnosť) sú krajiny s najvyššou prevalenciou v roku 2011 celoživotného užívania inej nelegálnej drogy ako kanabis, s mierou prevalencie okolo 10 %. V priemere vyskúšalo nelegálne drogy iné ako kanabis viac chlapcov než dievčat: 7 % oproti 5 % v roku 2011. Údaje sú tiež výrazne vyššie v prípade chlapcov v 14 krajinách, aj keď v jednej krajine, Monaku, toto uviedlo výrazne viac dievčat.

Ako bolo uvedené, kanabis je zďaleka najčastejšie užívanou nelegálnou drogou. Celoživotnú skúsenosť uviedlo v priemere viac chlapcov než dievčat, 19 % oproti 14 % v roku 2011 a údaje boli výrazne vyššie v prípade chlapcov v 27 krajinách. Veľmi veľký rozdiel je medzi krajinami s najvyššou prevalenciou – Česká republika (42 % v roku 2011), Francúzsko a Monako (asi po 38 %) – a krajinami s najnižšou prevalenciou – Albánsko, Bosna a Hercegovina (Republika srbská), Faerské ostrovy, Moldavsko, Čierna Hora a Nórsko (po 4 – 5 %). Medzi rokmi 2007 a 2011 podiel žiakov, ktorí vyskúšali kanabis, výrazne vzrástol v jedenástich krajinách a klesol v piatich. K najvýraznejšiemu nárastu došlo vo Francúzsku a v Monaku (8 – 9 percentuálnych bodov), pričom najväčší pokles sa zistil v Ruskej federácii (Moskva) 11 percentuálnych bodov).

Užívanie kanabisu v posledných 12 mesiacoch uviedlo 13 % všetkých žiakov, v prípade chlapcov

to bolo 15 % a v prípade dievčat 11 %, pričom užívanie v posledných 30 dňoch priznalo 8 % chlapcov a 5 % dievčat (priemer 7 %). Vo väčšine krajín (27 v roku 2011) v posledných 30 dňoch užilo kanabis výrazne viac chlapcov než dievčat. V dvoch krajinách s najvyššou prevalenciou (Francúzsko a Monako), viac než jeden z piatich žiakov uviedol užívanie kanabisu v posledných 30 dňoch, ale v Albánsku, Bosne a Hercegovine (Republika srbská), na Faerských ostrovoch, v Moldavsku, Nórsku a Rumunsku to bolo len 1 – 2 %.

Pomerne vysoká prevalencia užívania kanabisu medzi mladými ľuďmi v Európe vyvoláva otázku možných negatívnych dôsledkov pre jednotlivcov a spoločnosť. Na odhad rizika problémov súvisiacich s kanabisom v 13 (z 36) krajín projektu ESPAD, ktoré poskytli príslušné údaje, sa použil voliteľný modul dotazníka, stupnica CAST. Celkovo jeden z troch užívateľov kanabisu v minulom roku (33 %) v roku 2011 bol klasifikovaný, že má nábeh na zvýšené riziko vzniku problémov v súvislosti s užívaním kanabisu. Celkový podiel vysoko rizikových užívateľov v celkových vnútroštátnych vzorkách sa pohyboval od 1 % do 9 % v jednotlivých krajinách s priemerom 5 %.

Je len niekoľko krajín, kde podiel tých, ktorí vyskúšali nelegálne drogy, je nižší v roku 2011 než v roku 1995. Najvýraznejším prípadom je Írsko, kde ich v roku 1995 vyskúšalo 37 %, ale v roku 2011 len 19 %. Pokles medzi rovnakými rokmi z 12 % na 7 % možno pozorovať na Faerských ostrovoch, pričom tento podiel v prípade Spojeného kráľovstva klesol zo 42 % v roku 1995 na 29 % v roku 2007.

Celkový dojem je taký, že nárast užívania nelegálnych drog v rokoch 1995 (11 %) až 2003 (20 %) pozorovaný v krajinách projektu ESPAD sa v roku 2003 zastavil, keďže priemerná prevalencia bola potom v rokoch 2007 a 2011 na úrovni 18 %.

Iné látky

Celoživotné užívanie upokojujúcich prostriedkov alebo sedatív bez predpisu sa najčastejšie uvádza v Litve, Monaku a Poľsku – kde asi 14 % žiakov uviedlo takéto užívanie v prieskume v roku 2011 – pričom najnižšie úrovne uvádzali žiaci z Faerských ostrovov, Nemecka (päť spolkových krajín), Lichtenštajnska, Moldavska, Ruskej

federácie (Moskva) a Ukrajiny (2 %). V priemere viac dievčat než chlapcov uvádza užívanie týchto liekov bez predpisu (8 % oproti 5 % v roku 2011) a túto tendenciu možno pozorovať aj vo väčšine krajín, pričom v poslednom prieskume sa v prípade dievčat uvádzajú podstatne vyššie údaje než v prípade chlapcov v 18 krajinách. Celkový údaj bol pomerne stabilný medzi rokmi 1995 a 2011 (okolo 7 – 8 %), aj keď medzi rokmi 2007 a 2011 došlo k výraznému nárastu v troch krajinách a k poklesu v siedmich.

Priemerný podiel žiakov, ktorí vyskúšali alkohol v kombinácii s liekmi s cieľom dostať sa do nálady je v roku 2011 nižší (6 %), než tomu bolo v roku 1999 (9 %) a tento klesajúci trend možno pozorovať v prípade oboch pohlaví. Okrem toho v roku 2011 možno ešte pozorovať najmenší rozdiel medzi pohlaviami (7 % v prípade dievčat oproti 5 % v prípade chlapcov).

Celoživotné užívanie upokojujúcich prostriedkov alebo sedatív bez lekárskeho predpisu spolu v kombinácii s alkoholom a tabletami je jediným správaním v súvislosti s užívaním látok, ktoré sa častejšie vyskytovalo u dievčat než chlapcov, v priemere vo všetkých piatich vlnách zberu údajov.

V priebehu rokov od prvého prieskumu v roku 1995 sa miery celoživotnej prevalence užívania inhalantov do roku 2007 veľmi nezmenili, s priemerom na agregovanej úrovni 8 – 9 %. Medzi poslednými dvomi prieskumami však možno pozorovať mierny nárast z 8 % na 10 %. V prípade chlapcov sa predtým zaznamenalo o 1 – 2 percentuálnych bodov viac než v prípade dievčat, v roku 2011 však obe pohlavia vykázali rovnaký podiel (10 %). Takáto situácia predtým nikdy nenastala.

Takmer v polovici krajín (15 z 32) s porovnateľnými údajmi v rokoch 2007 a 2011 možno pozorovať významný nárast celoživotnej prevalence inhalantov, pričom v siedmich krajinách došlo k výraznému poklesu. K jednému z najvýraznejších poklesov došlo na Cypre, v krajine s najvyššími hodnotami prevalence, kde podiel žiakov, ktorí vyskúšali inhalanty, klesol od roku 2007 o polovicu (16 %) do 2011 (8 %). Medzi poslednými dvomi prieskumami došlo aj k výrazným nárastom. Jedným z príkladov je Chorvátsko s nárastom z 11 % na 28 % a ďalším je Lotyšsko s nárastom z 13 % na 23 %, na základe týchto údajov sú to krajiny

s najvyššou prevenciou v roku 2011. Na druhej strane je Moldavsko s najnižším podielom 2 %.

Užívanie viacerých drog sa analyzuje v osobitnej kapitole správy. Situácia v roku 2011 je pomerne stabilná v porovnaní so situáciou v roku 2007. Celková prevencia užívania viacerých drog (dve alebo viac látok) v celkovej vzorke 29 krajín s porovnateľnými údajmi je takmer 9 % v oboch prieskumoch. To je obdobné alebo dokonca ešte vyššie ako údaje v prípade užívania nelegálnych drog iných ako kanabis. Prevalencia užívania troch alebo viacerých látok bola 3,5 % v každom prieskume. Užívanie viacerých drog sa spája s deviantným správaním, ktoré sa tu uvádza, ako problémy s políciou, fyzická bitka, pohlavný styk bez kondómu a vynechávanie školskej dochádzky.

Ani jedna z látok, ktoré sa rozoberali v tejto časti, nevykazuje jasné geografické rozloženie.

Záverečné poznámky

Na individuálnej úrovni je dobre známe, že často existuje vzťah medzi užívaním rôznych látok. Z údajov z roku 2011 vyplývajú tiež zjavné súvislosti medzi užívaním rôznych látok na úrovni celej krajiny: možno dospieť k záveru, že v krajinách, kde mnoho žiakov uvádza nedávne (v posledných 30 dňoch) užívanie alkoholu a ťažké epizodické pitie, je väčšia pravdepodobnosť, že viac žiakov uvedie skúsenosti s nelegálnymi drogami a inhalantmi a naopak.

Osem hlavných premenných poskytuje prehľad výsledkov za rok 2011 na krajinu: fajčenie cigariet v posledných 30 dňoch, konzumácia akéhokoľvek alkoholického nápoja v posledných 30 dňoch, objem alkoholu (100 % alkoholu) skonsumovaný v posledný deň pitia, ťažké epizodické pitie v posledných 30 dňoch, celoživotné užívanie marihuany alebo hašiša (kanabisu), celoživotné užívanie akejkolvek nelegálnej drogy inej ako kanabis, celoživotné užívanie upokojujúcich prostriedkov alebo sedatív bez predpisu a celoživotné užívanie inhalantov.

Miery prevalencie v jednotlivých členských krajinách pre osem hlavných premenných sa porovnávajú s priemerom za všetky krajiny. Ku krajinám, ktoré sa často približujú k priemeru, patrí Poľsko a Portugalsko. Ku krajinám s nízkou prevenciou patrí Island a susediace krajiny

Albánsko, Bosna a Hercegovina (Republika srbská), Moldavsko a Čierna Hora. Ťažšie sa určujú krajiny s vysokou prevenciou a žiadna krajina nie je nad priemerom v prípade všetkých meraní. Ku krajinám, ktoré by sa mohli uviesť v tejto súvislosti v roku 2011, patrí Česká republika, Estónsko, Francúzsko, Lotyšsko, Monako a Slovinsko. Nie sú zjavné žiadne geografické zoskupenia.

Celkové trendy užívania látok v prípade všetkých krajín s použitím údajov zo všetkých piatich vln vykazujú mierne odlišný vývoj v závislosti od konkrétnej premennej. Pokiaľ ide o fajčenie cigariet v posledných 30 dňoch, v rokoch 1999 a 2007 došlo k poklesu a potom v roku 2011 údaje zostali bez zmeny.

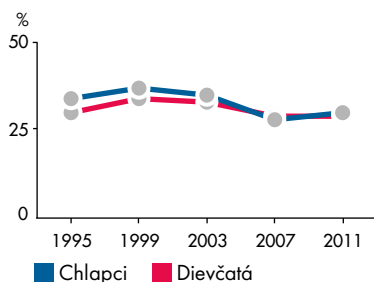
Mierny pokles od roku 2003 možno pozorovať v užívaní alkoholu v posledných 30 dňoch. Vzostupný trend bol významný v prípade ťažkého epizodického pitia v rokoch 1995 – 2007 (nárast o 9 percentuálnych bodov), ktorý sa vysvetľuje väčšinou nárastmi mier prevalencie v prípade dievčat uvádzanými v mnohých krajinách. Tento trend sa však podľa všetkého zastavil, keďže z údajov z roku 2011 vyplýva tak v prípade chlapcov, ako aj dievčat mierne zníženie.

Vzostupný trend medzi rokmi 1995 a 2003 v prípade celoživotného užívania nelegálnych drog – predovšetkým kanabisu – sa tiež zastavil, údaje z roku 2007 a 2011 sú o 3 percentuálne body nižšie ako údaj z roku 2003. Skúsenosti s akoukoľvek nelegálnou drogou inou ako kanabis vzrástli od roku 1995 do roku 1999, potom však zostali na pomerne stabilnej úrovni.

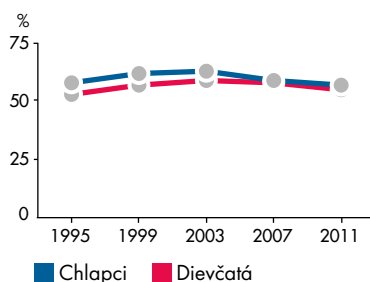
Celoživotné užívanie upokojujúcich prostriedkov alebo sedatív bez predpisu nevykazuje takmer žiadne zmeny vo všetkých piatich vlnách. To isté platí pre inhalanty, aj keď údaj z roku 2011 je mierne vyšší ako z roku 2007.

S jednou výnimkou – užívanie upokojujúcich prostriedkov alebo sedatív bez predpisu – v prvej vlne prieskumu bolo v prípade hlavných premenných údaje vyššie v prípade chlapcov než dievčat. Tento rozdiel medzi pohlaviami sa však viac-menej stráca v čase prieskumu v roku 2011 v prípade fajčenia cigariet a užívania alkoholu v posledných 30 dňoch, ako aj v prípade celoživotného užívania inhalantov. Pozoruhodné zmenšenie rozdielu medzi pohlaviami možno

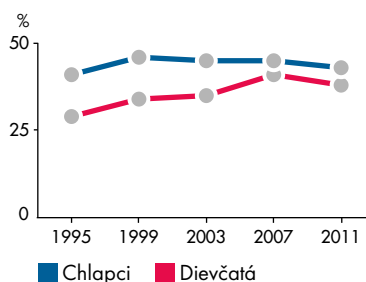
Súhrnný údaj Trendy pre osem hlavných premenných podľa pohlavia. 1995 – 2011. Priemerné percentuálne podiely (ak nie je uvedené inak) pre 14 – 26 krajín, ktoré poskytli údaje o trende

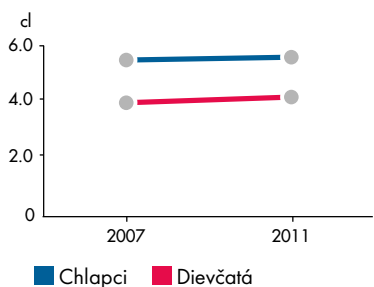
Fajčenie cigariet v posledných 30 dňoch. Priemery za 19 krajín. Percentuálne podiely.

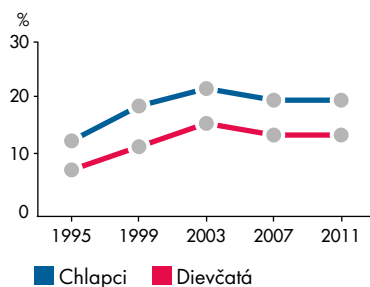
Užívanie akéhokoľvek alkoholického nápoja v posledných 30 dňoch. Priemery za 18 krajín.

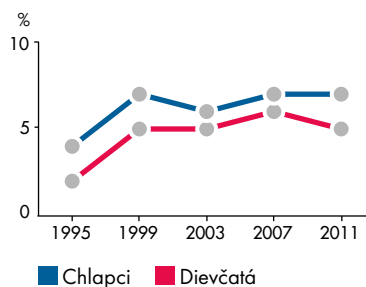
Podiel konzumentov, ktorí uviedli, že vypili päť alebo viac pohárov pri jednej príležitosti v posledných 30 dňoch. Priemery za 14 krajín. („Pohár“ je pohár/fľaša/plechovka piva (cca 50 cl), pohár/fľaša/plechovka jablčného muštu (cider) (ca 50 cl), 2 poháre/fľaše alkoopopov (ca 50 cl), pohár vína (cca 15 cl), pohár liehoviny (ca 5 cl alebo miešaného nápoja).

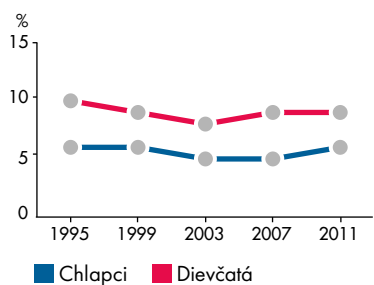
Odhadovaná priemerná konzumácia alkoholu v posledný deň pitia alkoholu v prípade žiakov uvádzajúcich posledný deň konzumácie alkoholu. Priemery za 26 krajín. (Centilitre 100 % alkoholu.)

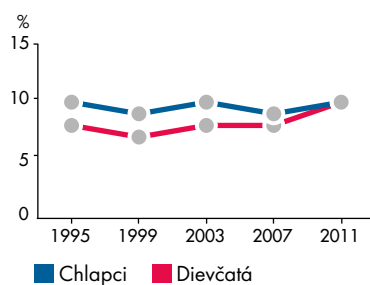
Celoživotné užívanie marihuany alebo hašiša. Priemery za 19 krajín.

Celoživotné užívanie nelegálnych drog iných ako marihuana alebo hašiš. Priemery za 19 krajín. (Zahŕňa amfetamíny, kokain, crack, extázu, LSD alebo iné halucinogény, heroín a (od roku 2007) GHB).

Celoživotné užívanie upokojujúcich prostriedkov alebo sedatív bez lekárskeho predpisu. Priemery za 19 krajín.

Celoživotné užívanie inhalantov. Priemery za 17 krajín.

pozorovať aj v prípade ťažkého epizodického pitia v posledných 30 dňoch.

Trendy v jednotlivých krajinách sa však líšia od celkového dojmu, ako možno vidieť z farieb v súhrnnej tabuľke pre osem hlavných premenných. Pokiaľ ide o posledné zmeny od roku 2007 do roku 2011, v prípade žiakov v Bosne a Hercegovine (Republika srbská) sú údaje v roku 2011 nižšie než v roku 2007 v prípade všetkých ôsmich hlavných premenných. Medzi ostatné krajiny s pomerne s veľkým počtom poklesov patrí Malta s nižšími hodnotami údajov v roku 2011 v prípade šiestich premenných a Island, Nórsko a Ruská federácia (Moskva) s nižšími hodnotami v prípade piatich. V prípade Islandu a Nórska sa to týka všetkých premenných súvisiacich s konzumáciou alkoholu, pričom celoživotná prevencia užívania kanabisu a celoživotná prevencia užívania akejkoľvek nelegálnej drogy inej ako kanabis klesla na Malte a v Ruskej federácii (Moskva).

Na Islande je to pokračovaním trendov pozorovaných v predchádzajúcich prieskumoch, na základe čoho sa Island dostal na vedúcu pozíciu, pokiaľ ide o nízku konzumáciu alkoholu a abstinenciu, pokiaľ ide o užívanie jednotlivých látok.

Významné nárasty v prípade šiestich z ôsmich hlavných premenných možno pozorovať na Cypre a v prípade piatich z nich v Grécku, Maďarsku a Čiernej Hore. Cyperskí žiaci uviedli vyššie úrovne užívania alkoholu a nelegálnych drog v roku 2011, v rovnakom čase ako došlo k poklesu podielu žiakov užívajúcich inhalanty na polovicu. Nárasty v Grécku a Maďarsku zahŕňali ťažké epizodické pitie, ako aj množstvá konzumované v posledný deň pitia. Nárasty v Čiernej Hore vychádzali hlavne z pomerne nízkych úrovní pozorovaných v predchádzajúcom prieskume.

Inhalanty sú hlavnou premennou, v prípade ktorej najväčší počet krajín (15) uvádzal výrazne vyššie hodnoty v roku 2011 než v roku 2007. Medzi ďalšie premenné s pomerne veľkým počtom krajín s nárastom medzi dvomi poslednými prieskumami patrí celoživotné užívanie kanabisu (11) a priemerná konzumácia alkoholu v posledný deň pitia (10).

K hlavným premenným s najväčšími počtami krajín, ktoré uvádzajú podstatne nižšie údaje v roku 2011 než v roku 2007 patrí užívanie alkoholu v posledných 30 dňoch a ťažké epizodické pitie v rovnakom období (po 11 krajín).

Z posúdenia celého obdobia od roku 1995 do roku 2011 s dôrazom na tri premenné (ťažké epizodické pitie, celoživotná prevencia užívania kanabisu a celoživotná prevencia užívania nelegálnych drog iných ako kanabis) vyplýva, že v porovnaní s rokom 1995 sú údaje v roku 2011 vo väčšine krajín pomerne bez zmeny alebo vyššie. Najvýraznejšie nárasty vyjadrené v percentuálnych bodoch v prípade ťažkého epizodického pitia sa zistili v Chorvátsku, Maďarsku, Slovenskej republike a Slovinsku (21 – 30 percentuálnych bodov). Najväčšie nárasty v prípade celoživotného užívania kanabisu sa zistili v Českej republike (s hlavným nárastom do roku 2003), Estónsku (hlavne do roku 2003) a Slovenskej republike (aj keď údaj za túto krajinu je v roku 2011 výrazne nižší ako v roku 2007) (17 až 20 percentuálnych bodov). Tieto krajiny až na niektoré výnimky sa nachádzajú vo východnej časti Európy.

Pokles ťažkého epizodického pitia v posledných 30 dňoch v rokoch 1995 a 2011 sa zistil hlavne na Islande (23 percentuálnych bodov), ale aj vo Fínsku (do roku 2007) a na Ukrajine (16 percentuálnych bodov v prípade každého). Celoživotná prevencia užívania kanabisu klesla o 19 percentuálnych bodov v Írsku a o 12 v Spojenom kráľovstve (do roku 2007). Tieto dve krajiny sú tiež jedinými krajinami s výraznými poklesmi celoživotného užívania akejkoľvek nelegálnej drogy inej ako kanabis, s 13 percentuálnymi bodmi v Spojenom kráľovstve (od roku 1995 do roku 2007) a s 10 v Írsku. Okrem Ukrajiny sa tieto krajiny nachádzajú v západnej Európe.

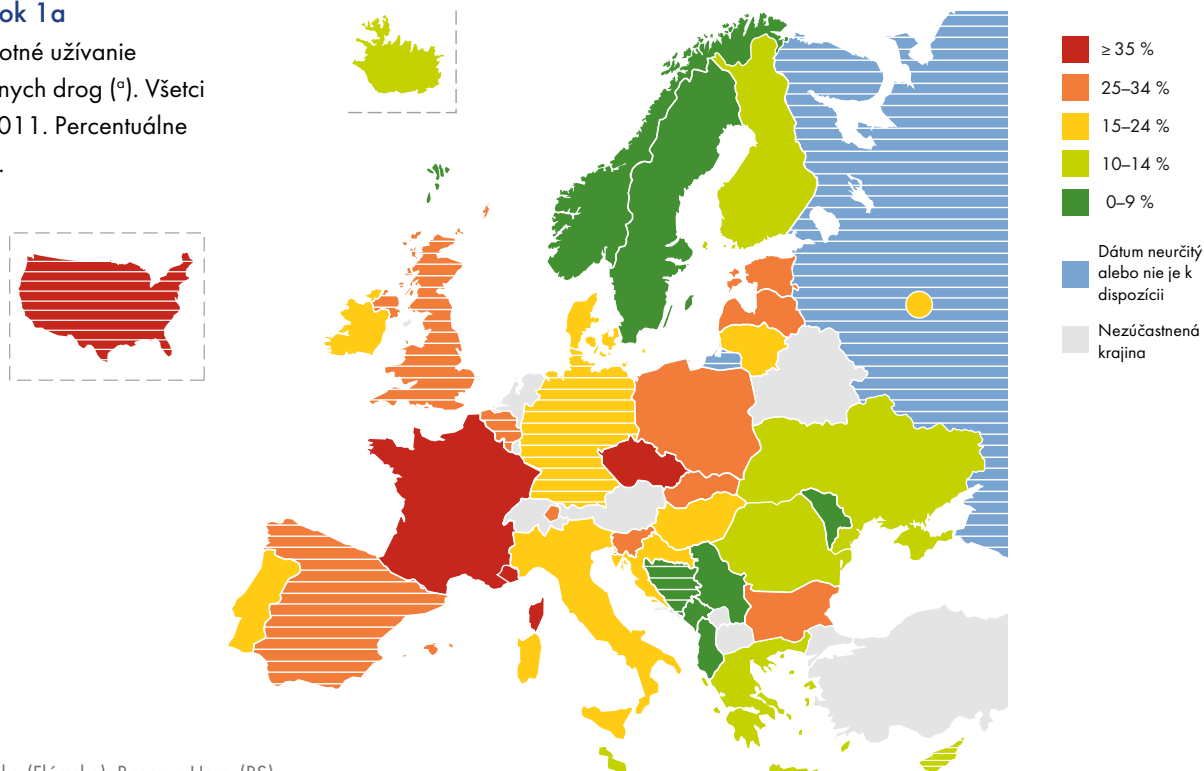
Samozrejme existuje viac príkladov (skupín) krajín s podobným vývojom ako v prípadoch rozoberaných vyššie, napríklad zníženie konzumácie alkoholu v niektorých severských krajinách. Existuje teda veľa ďalších možností na analyzovanie údajov projektu ESPAD a očakáva sa, že výskumní pracovníci projektu ESPAD, ako aj kolegovia z iných krajín budú v budúcnosti ešte vo väčšej miere využívať databázy projektu ESPAD, aby rozšírili naše znalosti o užívaní jednotlivých látok mladými Európanmi.

Úplná verzia správy ESPAD za rok 2011 sa nachádza na tejto webovej stránke:
<http://www.espad.org/espad-reports>

Dôležité údaje o užívaní drog

Obrázok 1a

Celoživotné užívanie nelegálnych drog ^(a). Všetci žiaci. 2011. Percentuálne podiely.

(¹) Belgicko (Flámsko), Bosna a Herc. (RS), Cyprus, Nemecko (5 spol. kr.) a Ruská federácia (Moskva): obmedzené geografické pokrytie.

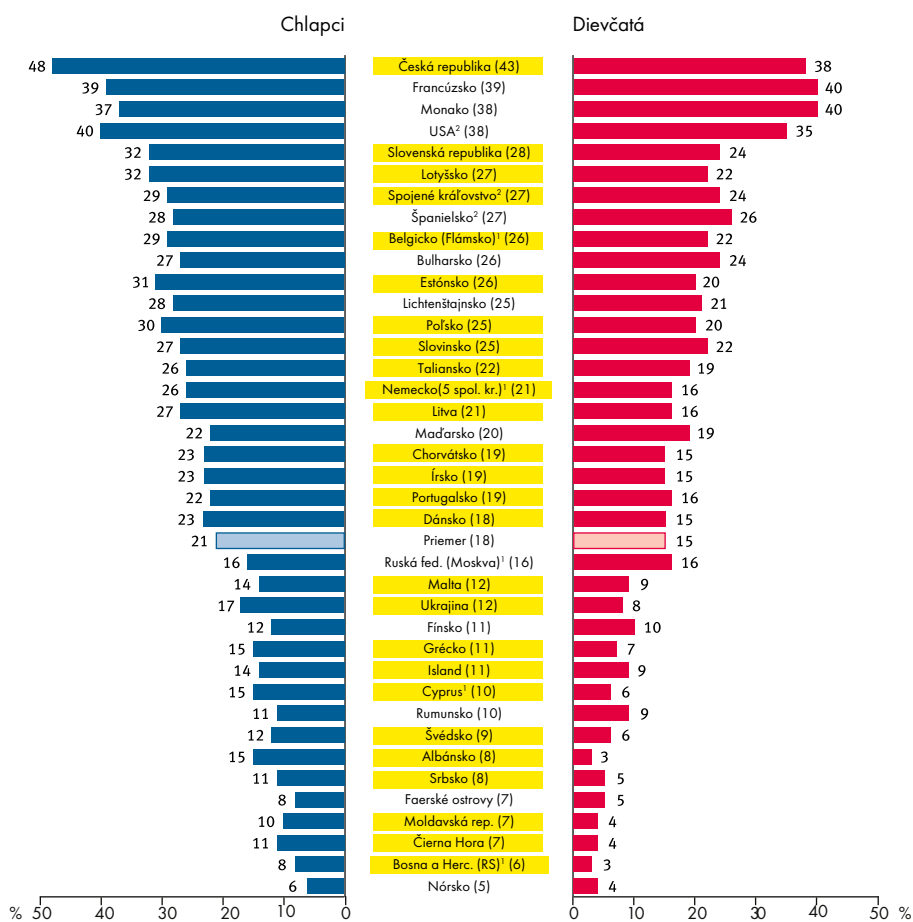
(²) Španielsko, Spojené kráľovstvo a USA: obmedzená porovnateľnosť.

(^a) Zahrňa kanabis, amfetamíny, kokaín, crack, extázu, LSD alebo iné halucinogény, heroín a GHB.

Výrazný rozdiel medzi chlapcami a dievčatami

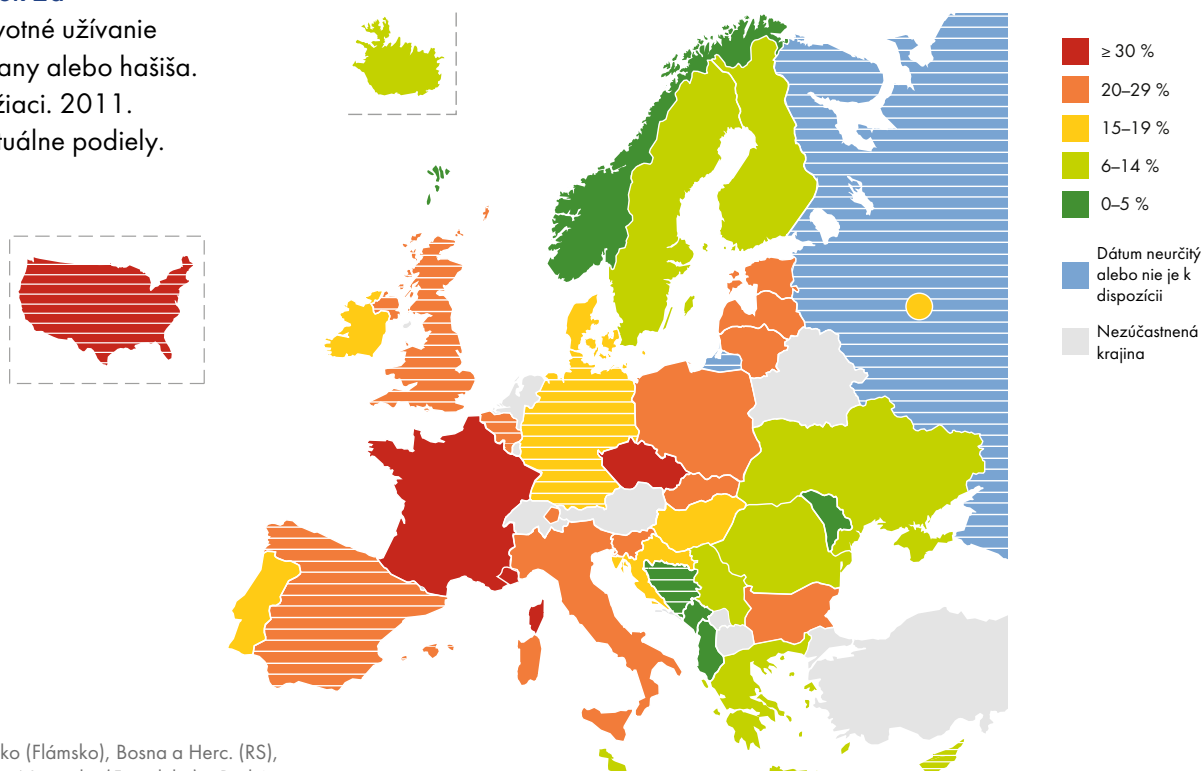
Obrázok 1b

Celoživotné užívanie nelegálnych drog ^(a) podľa pohlavia. 2011. Percentuálne podiely.

Obrázok 2a

Celoživotné užívanie
marihuany alebo hašiša.
Všetci žiaci. 2011.
Percentuálne podiely.

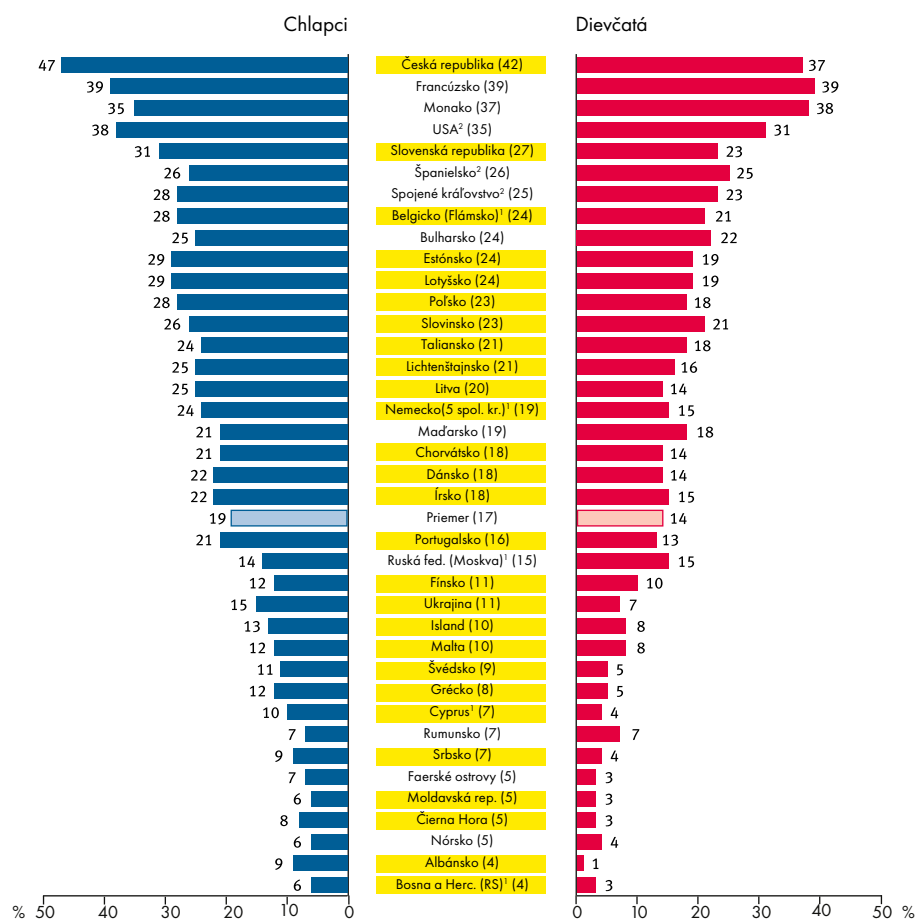
(¹) Belgicko (Flámsko), Bosna a Herc. (RS), Cyprus, Nemecko (5 spol. kr.) a Ruská federácia (Moskva): obmedzené geografické pokrytie.

(²) Španielsko, Spojené kráľovstvo a USA: obmedzená porovnateľnosť.

Výrazný rozdiel medzi chlapcami a dievčatami

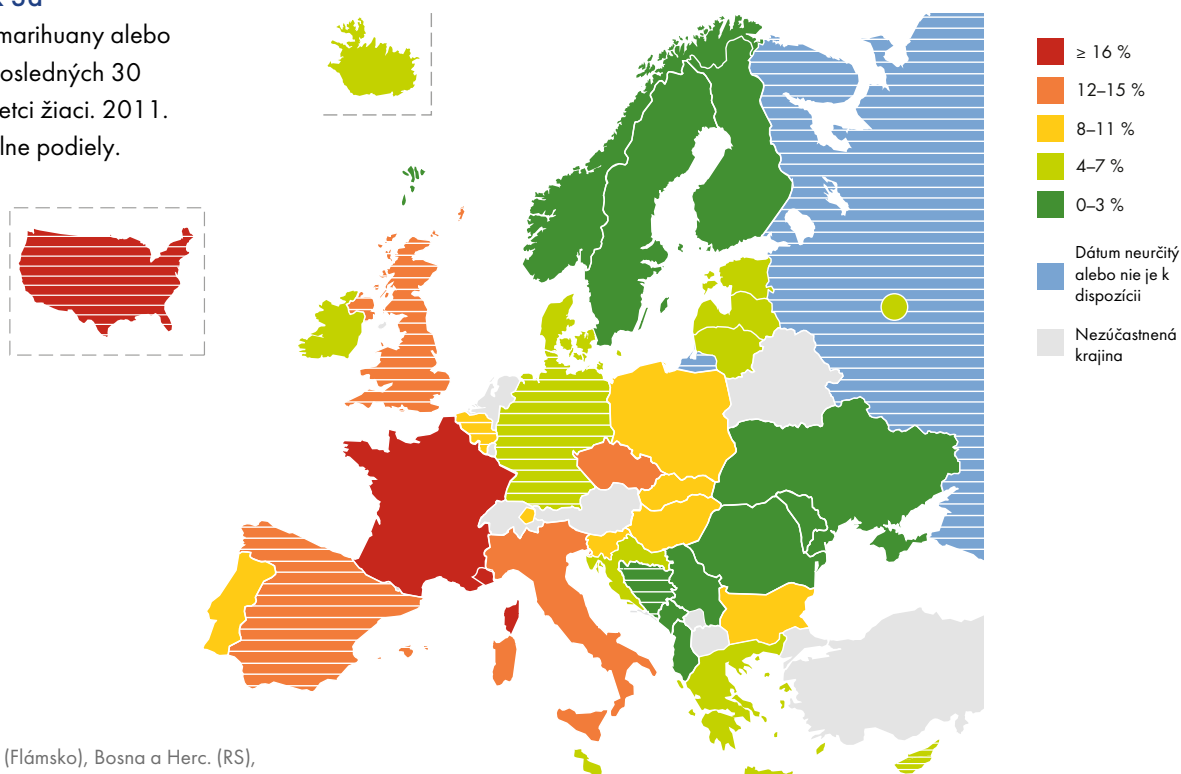
Obrázok 2b

Celoživotné užívanie
marihuany alebo hašiša
podľa pohlavia. 2011.
Percentuálne podiely.

Obrázok 3a

Užívanie marihuany alebo
hašiša v posledných 30
dňoch. Všetci žiaci. 2011.
Percentuálne podiely.

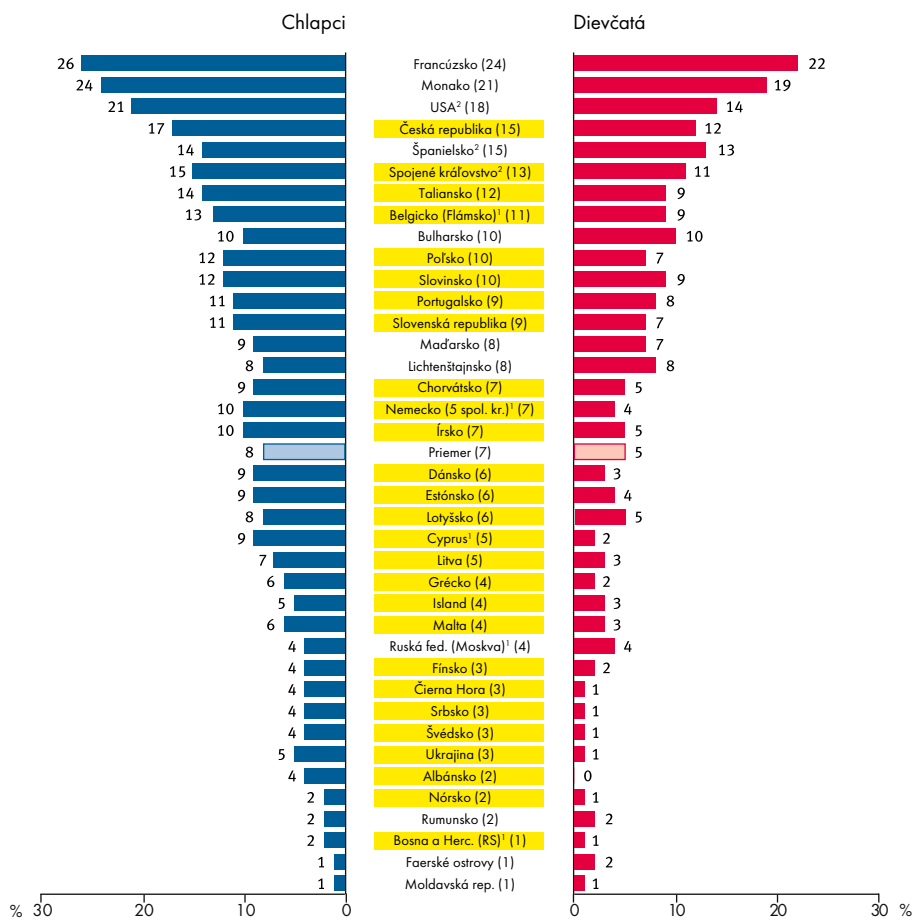
(¹) Belgicko (Flámsko), Bosna a Herc. (RS), Cyprus, Nemecko (5 spol. kr.) a Ruská federácia (Moskva): obmedzené geografické pokrytie.

(²) Španielsko, Spojené kráľovstvo a USA: obmedzená porovnateľnosť.

■ Výrazný rozdiel medzi chlapcami a dievčatami

Obrázok 3b

Užívanie marihuany alebo
hašiša v posledných 30 dňoch
podľa pohlavia. 2011.
Percentuálne podiely.

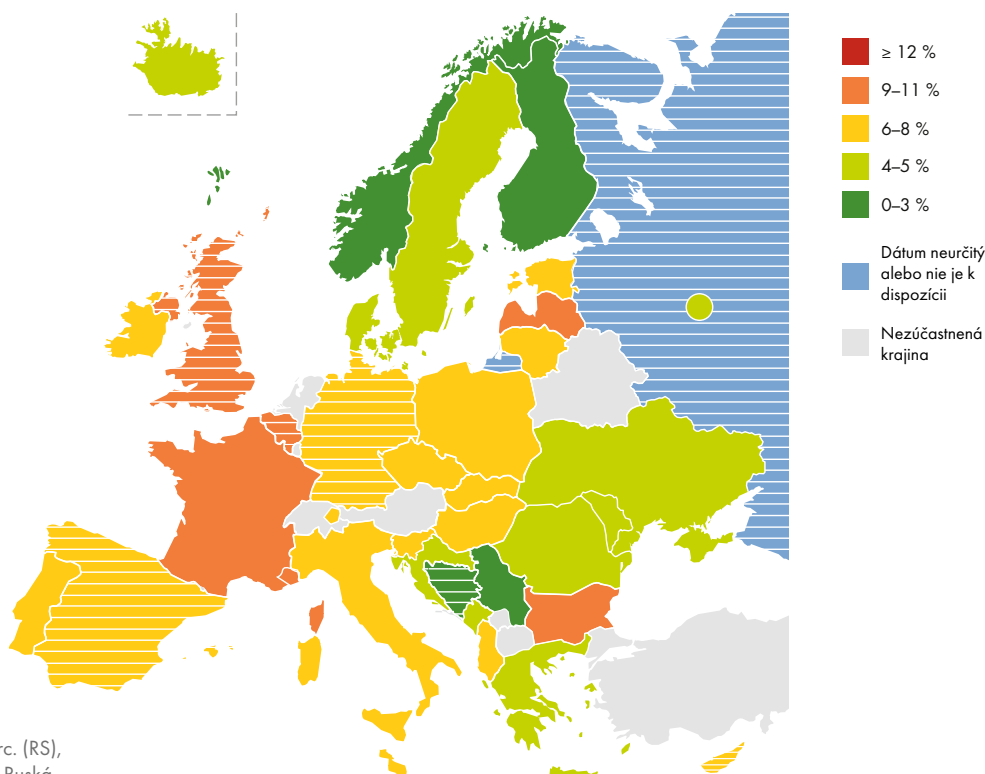
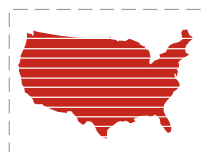

Obrázok 4a

Celoživotné užívanie
nelegálnych drog iných ako
marihuana alebo hašiš ^(a).

Všetci žiaci. 2011.

Percentuálne podiely.

⁽¹⁾ Belgicko (Flámsko), Bosna a Herc. (RS), Cyprus, Nemecko (5 spol. kr.) a Ruská federácia (Moskva): obmedzené geografické pokrytie.

⁽²⁾ Španielsko, Spojené kráľovstvo a USA: obmedzená porovnateľnosť.

^(a) Zahŕňa amfetamíny, kokaín, crack, extázu, LSD alebo iné halucinogény, heroín a GHB.

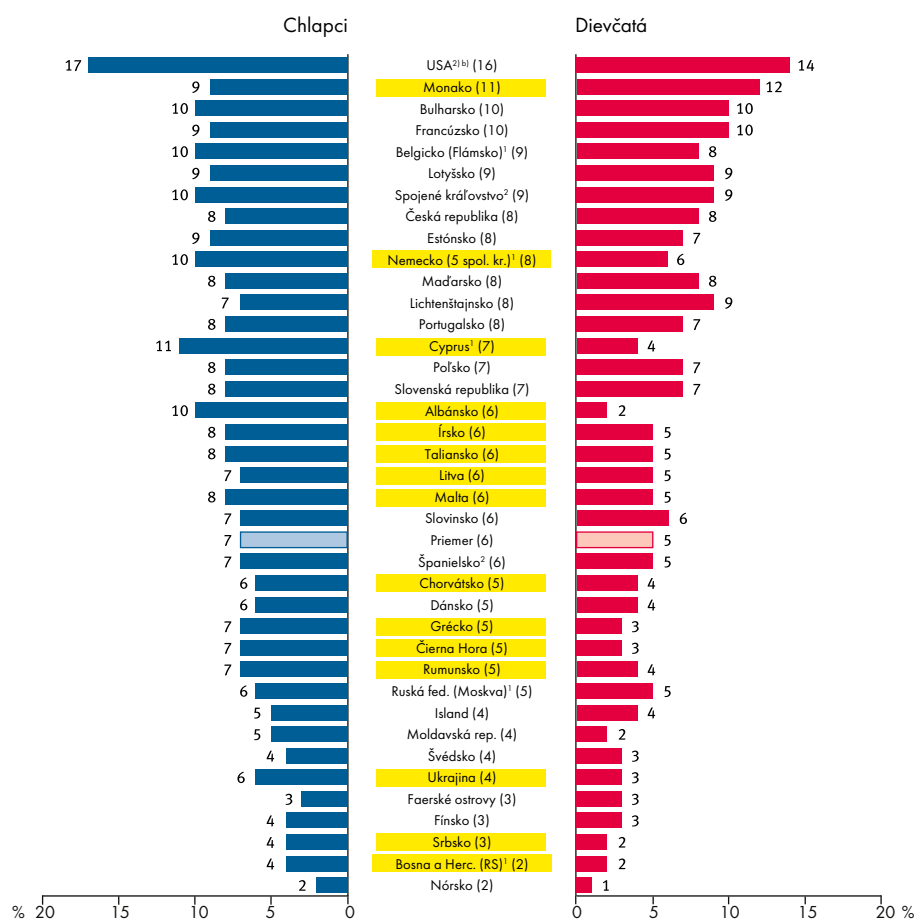
^(b) Zahŕňa upokojujúce lieky; nezahŕňa extázu alebo GHB.

■ Výrazný rozdiel medzi chlapcami a dievčatami

Obrázok 4b

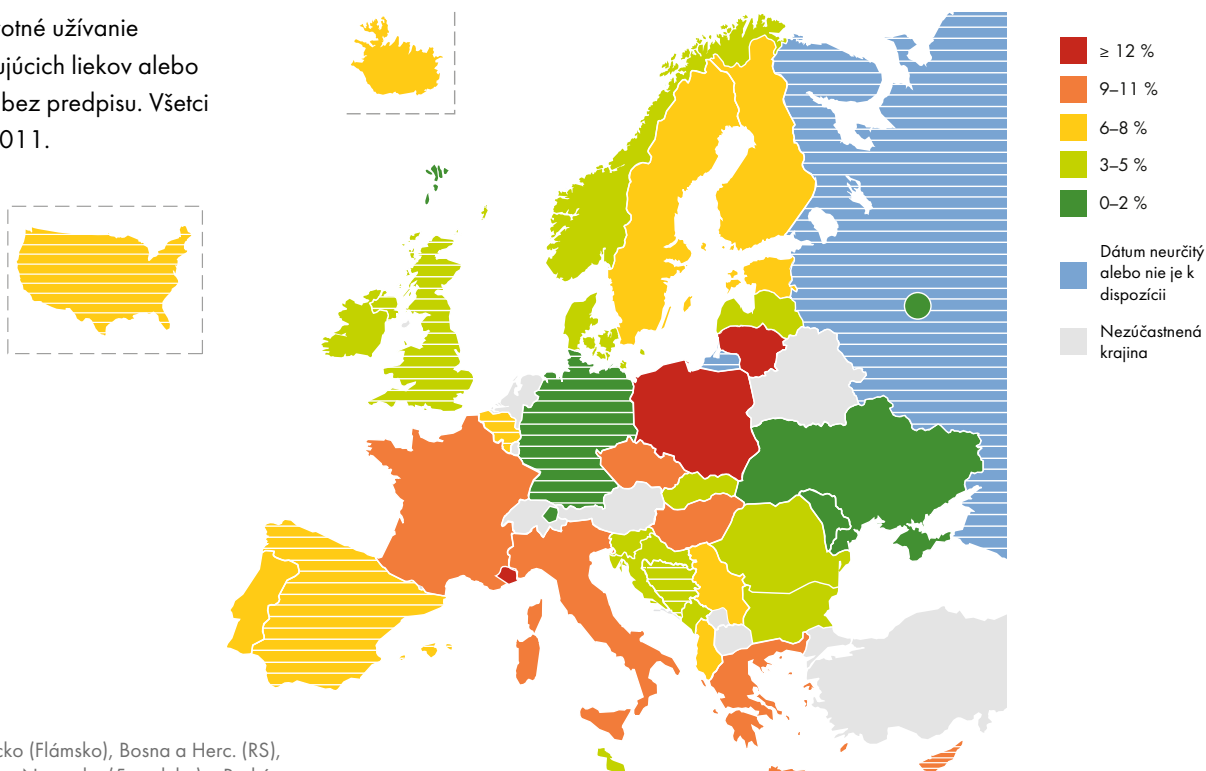
Celoživotné užívanie
nelegálnych drog iných ako
marihuana alebo hašiš ^(a)
podľa pohlavia. 2011.

Percentuálne podiely.

Obrázok 5a

Celoživotné užívanie
upokojujúcich liekov alebo
sedatív bez predpisu. Všetci
žiaci. 2011.

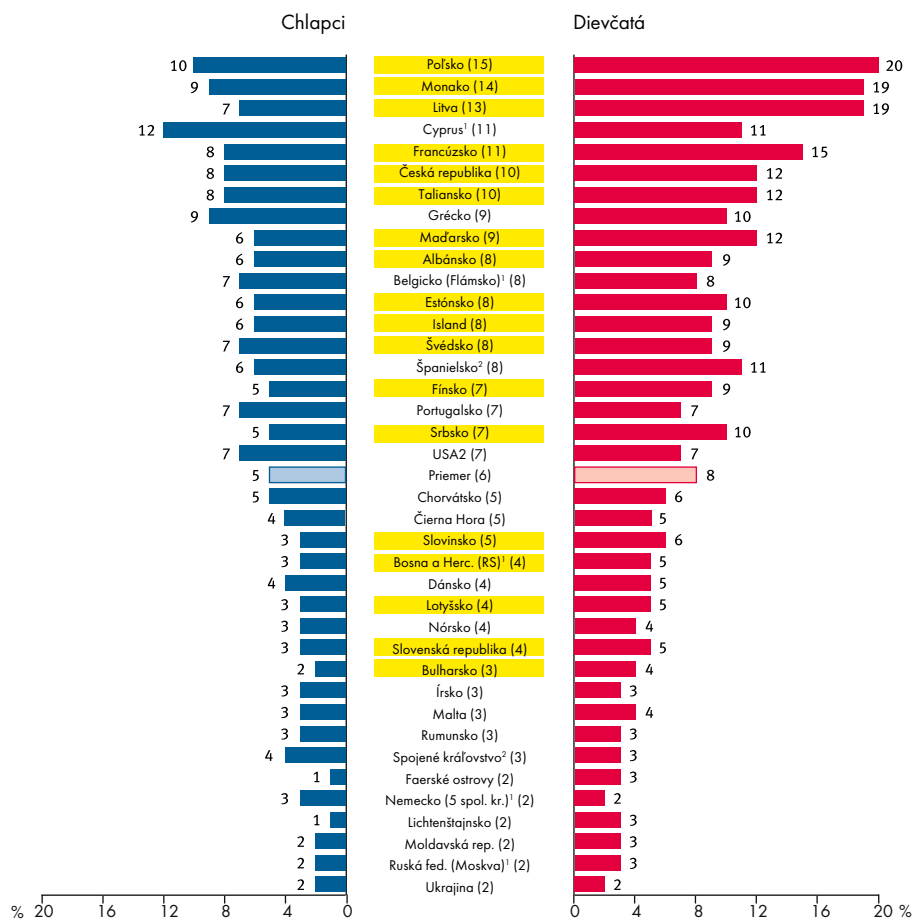
(¹) Belgicko (Flámsko), Bosna a Herc. (RS), Cyprus, Nemecko (5 spol. kr.) a Ruská federácia (Moskva): obmedzené geografické pokrytie.

(²) Španielsko, Spojené kráľovstvo a USA: obmedzená porovnateľnosť.

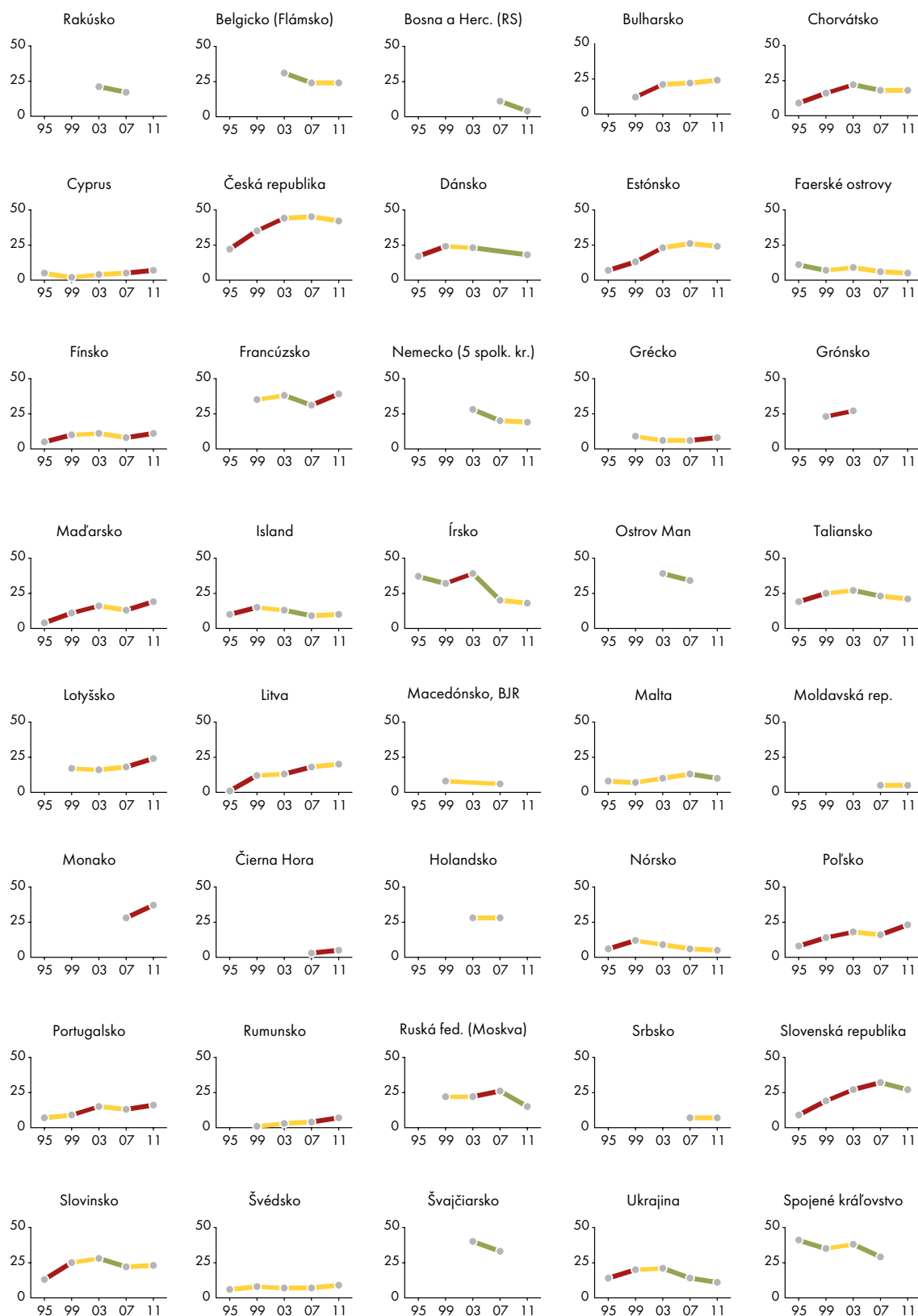
Výrazný rozdiel medzi chlapcami a dievčatami

Obrázok 5b

Celoživotné užívanie
upokojujúcich liekov alebo
sedatív bez predpisu podľa
pohlavia. 2011. Percentuálne
podiely.

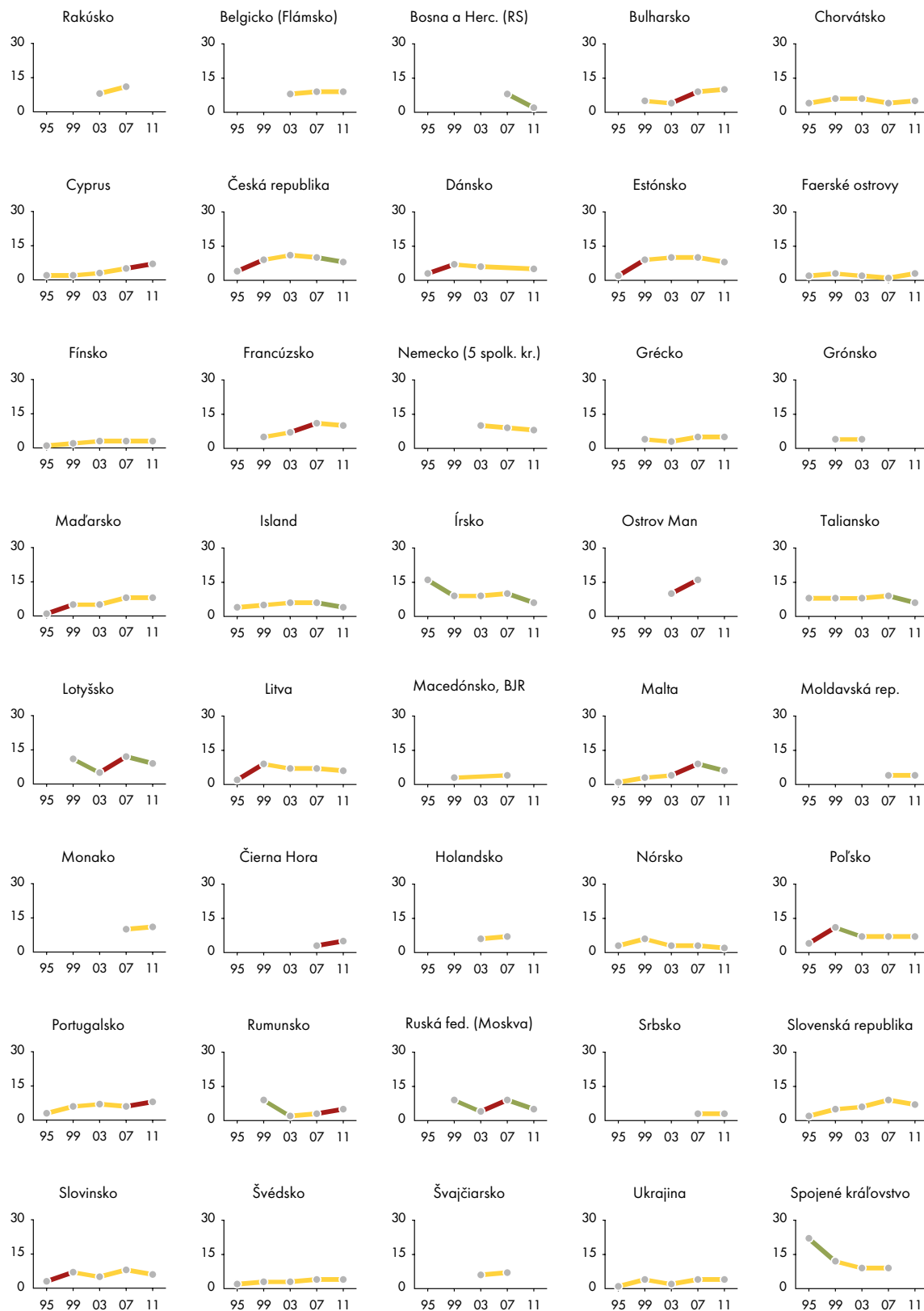

Obrázok 6 Celoživotné užívanie marihuany alebo hašiša podľa krajiny. 1995 – 2011. Percentuálne podiely.

Poznámka: Zmeny v niektorých krajinách v rokoch 2007 až 2011 boli testované na štatisticky významné rozdiely okrem troch krajín, pre ktoré nebolo možné vykonať testy významnosti (Dánsko, Nórsko a Spojené kráľovstvo). Zmeny pod štyri percentuálne body medzi predchádzajúcimi zbermi údajov sa neuznávajú ako skutočné zmeny. Poklesy sú označené zelenou, nárasty červenou, nezmenené situácie žltou farbou.

Obrázok 7 Celoživotné užívanie nelegálnych drog iných ako marihuana alebo hašiš (a) podľa krajiny. 1995 – 2011. Percentuálne podiely.

Poznámka: Zmeny v niektorých krajinách v rokoch 2007 až 2011 boli testované na štatisticky významné rozdiely okrem troch krajín, pre ktoré nebolo možné vykonať testy významnosti (Dánsko, Nórsko a Spojené kráľovstvo). Zmeny pod štyri percentuálne body medzi predchádzajúcimi zbermi údajov sa neuznávajú ako skutočné zmeny. Poklesy sú označené zelenou, nárasty červenou, nezmenené situácie žltou farbou.

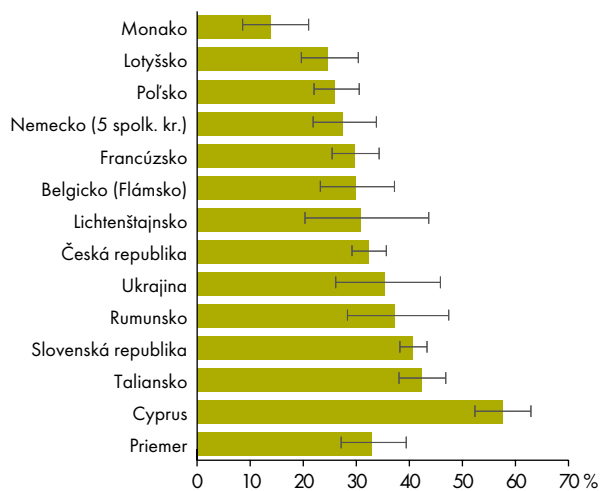
Tabuľka 1 Prevalencia užívania viacerých drog v 29 krajinách. 2007 a 2011. Percentuálne podiely.

	2+ látky		3+ látky	
	2007	2011	2007	2011
Belgicko (Flámsko)	12,5	12,9	5,4	4,5
Bulharsko	13,0	12,9	5,0	5,2
Chorvátsko	10,2	12,3	3,4	4,3
Cyprus	8,0	11,2	3,0	5,0
Česká republika	16,2	16,1	6,7	5,9
Estónsko	8,3	7,9	3,6	2,5
Fínsko	4,8	5,8	1,7	2,2
Francúzsko	15,4	20,1	7,6	7,8
Nemecko (5 spolk. kr.)	11,6	9,8	3,9	3,5
Grécko	7,5	7,5	2,3	2,6
Maďarsko	9,4	10,2	3,6	5,0
Island	5,4	4,1	2,2	1,7
Írsko	10,2	6,7	4,6	2,4
Taliansko	16,1	13,1	7,3	6,2
Lotyšsko	9,7	9,2	3,6	3,6
Litva	9,4	7,7	3,1	2,8
Malta	9,9	7,8	4,0	3,3
Monako	10,2	17,9	5,0	8,3
Čierna Hora	2,8	4,4	1,1	2,0
Nórsko	3,0	1,5	1,6	0,6
Poľsko	8,2	10,7	3,0	4,0
Portugalsko	7,4	7,1	2,7	3,1
Rumunsko	4,0	5,5	1,1	1,6
Ruská fed. (Moskva)	6,8	6,4	2,4	1,8
Srbsko	6,2	5,9	2,0	2,1
Slovenská republika	12,2	9,4	4,7	3,5
Slovinsko	10,2	9,8	4,2	4,0
Švédsko	3,7	3,9	1,6	1,2
Ukrajina	5,8	5,0	1,8	1,9

Poznámka: Užívanie viacerých drog je vymedzené ako užívanie viac než jednej z týchto látok: tabak (viac než 5 cigariet denne v posledných 30 dňoch), alkohol (konzumácia pri 10 alebo viac príležitostiach v posledných 30 dňoch), kanabis (akékoľvek užívanie v posledných 30 dňoch), iné nelegálne drogy (amfetamíny, kokaín, crack, heroín a extáza, ako aj LSD alebo iné halucinogény) (akékoľvek celoživotné užívanie) a upokojujúce lieky/sedatíva bez lekárskeho predpisu (akékoľvek celoživotné užívanie).

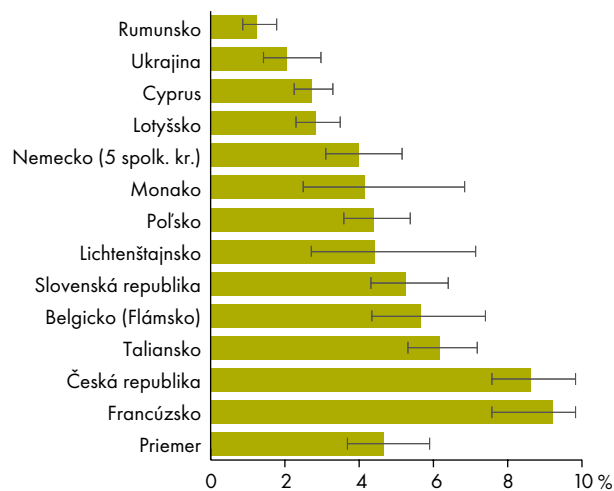
Obrázok 8

Podiel vysokorizikových užívateľov spomedzi tých, ktorí užívali kanabis v posledných 12 mesiacoch

Obrázok 9

Podiel vysokorizikových užívateľov medzi všetkými zúčastnenými žiakmi v krajine

Poznámka: Na odhad rizika problémov súvisiacich s kanabisom v 13 (z 36) krajín projektu ESPAD, ktoré poskytli príslušné údaje, sa použila stupnica skriningového testu zneužívania kanabisu (CAST). Súčet bodov stupnice CAST je v rozsahu od 0 až 6 s hranicou 2 alebo viac bodov označujúcich vysokorizikové užívanie kanabisu.

Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť

Zhrnutie — Správa ESPAD za rok 2011

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie

2012 — 22 s. — 21x29.7 cm

ISBN 978-92-9168-526-4

Informácie o EMCDDA a projekte ESPAD

Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA) je jednou z decentralizovaných agentúr Európskej únie. Bolo zriadené v roku 1993 so sídlom v Lisabone a je hlavným zdrojom komplexných informácií o drogách a drogovej závislosti v Európe.

EMCDDA zbiera, analyzuje a rozširuje faktické, objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie o drogách a drogovej závislosti. Cieľovej skupine tak poskytuje dôkazmi podložený obraz o drogovom fenoméne na európskej úrovni.

Projekt Európskeho školského prieskumu zameraný na alkohol a iné drogy (ESPAD) je výsledkom spoločného úsilia nezávislých výskumných tímov vo viac než 40 európskych krajinách, na základe čoho sa stal najväčším nadnárodným projektom na svete zameraným na užívanie látok u dospelujúcej mládeže.

Projekt ESPAD vznikol v roku 1993 na základe iniciatívy Švédskej rady pre informácie o alkohole a drogách (CAN) a s podporou skupiny Pompidou v Rade Európy. Prvý zber údajov sa uskutočnil v 26 krajinách v roku 1995. V správe ESPAD z roku 2011 sa prezentujú výsledky z piatej vlny, ktorá sa uskutočnila v 36 krajinách počas roku 2011.

Toto viacjazyčné zhrnutie je výsledkom rámcovej spolupráce, ktorá existuje medzi agentúrou EMCDDA a projektom ESPAD. K našim spoločným cieľom patrí rozširovanie prístupu k informáciám a expertízam týkajúcim sa užívania alkoholu a iných drog u žiakov škôl, ktoré sú výsledkom projektu ESPAD, a zlepšovanie dostupnosti, kvality a porovnateľnosti údajov zo školského prieskumu.

Úrad pre publikácie

ISBN 978-92-9168-526-4

9 789291 685264